

تأثير نظام آوایی و ساختار واژگان زبان عربی و انگلیسی بر تشخیص و نگارش توسط
فارسی‌زبانان

بهنام فارسی

استادیار گروه زبان و ادبیات عربی

دانشگاه یزد

Farsibehnam919@yahoo.com

مریم عبدالله‌زاده

کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی

دانشگاه یزد

چکیده:

یکی از مشکلاتی که فارسی‌زبانان در یادگیری دو زبان عربی و انگلیسی، با آن روبرو هستند، تشخیص و نگارش حروف این دو زبان بعد از تلفظ آنها از سوی متکلم است. این مقاله با بررسی موضوعاتی مانند صامت‌ها و مصوت‌ها، ساختار هجایی، حروف زائد، کلمات هم‌آوا، شباهت یا تفاوت تلفظ با نوشتار در حروف، در پی آن بوده تا به این سوال پاسخ دهد که فارسی‌زبانان در تشخیص و نگارش حروف کدام یک از این دو زبان با دشواری کمتری روبرو هستند. بعد از بررسی موضوعات فوق و با انجام دو آزمون شنیداری (تستی) و شنیداری-نوشتاری (دیکته) میان ۱۵ زبان آموز عربی و ۱۵ زبان آموز انگلیسی این نتیجه حاصل شد که فارسی‌زبانان در تشخیص حروف عربی نسبت به حروف انگلیسی بیش از دو برابر موفق‌تر هستند و اینکه در زبان انگلیسی بیشتر باید بر روی دیکته تاکید و تمرین گردد، حال آنکه در زبان عربی، بیشتر باید بر روی مهارت شنیداری و تشخیص حروف تاکید شود.

کلیدواژه‌ها: آواشناسی، ساختار کلمات، زبان عربی، زبان انگلیسی، فارسی‌زبانان، نگارش

١- مقدمه

زبان فارسی به عنوان یکی از زبان های هند و اروپایی، از نظر ساختار واژگان به زبان انگلیسی شباهت دارد، زیرا ساختار واژگان آن ها ترکیبی است؛ به این معنی که برای ساختن کلمات غالباً از پسوند یا پیشوند استفاده می شود مانند کلمه "ایستگاه" که از دو بخش "ایست" (بن کلمه) و "گاه" (پسوند) یا کلمه "بی خرد" که از دو بخش "بی" (پیشوند) و "خرد" (بن کلمه) تشکیل شده است و در زبان انگلیسی می توان کلمه «fighter» را که از دو بخش «fight» (بن کلمه) و «er» (پسوند)، یا کلمه «replay» را که از دو بخش «er» (پیشوند) و «play» (بن کلمه)، تشکیل شده است، مثال زد، اما این زبان از نظر نگارش حروف و کلمات، به زبان عربی شباهت بسیار دارد، حال فارسی زبانان از یک سو به دلیل اینکه در منطقه خاور میانه زندگی می کنند و از نظر جغرافیایی و دینی ارتباط تنگاتنگی با جهان عرب دارند، نیاز مبرمی به یادگیری زبان عربی احساس می کنند و از دیگر سو به دلیل اینکه باید در عرصه بین الملل و در راستای پیشرفت و ارتباط با کشورهای پیش-تاخته حرکت کنند و هم چنین به دلیل آنکه زبان علم در حال حاضر، زبان انگلیسی است، یادگیری این زبان نیز برای آن ها امری اجتناب ناپذیر است. حال برای برقراری ارتباط با این دو زبان (عربی و انگلیسی)، فارسی زبانان به ناچار با دو مقوله گفتار و نوشتار برخورد می کنند، در بحث گفتار، صورت آوایی حروف و واج ها در سطح واژگان، مورد بررسی قرار می گیرد و در بحث نوشتار، محور هم نشینی حروف مطمع نظر است.

نگارنده این جستار در پی آن است تا مسئله صورت آوایی (تلفظ یک کلمه) و صورت نوشتاری آن را در دو زبان عربی و انگلیسی مورد بررسی قرار داده و مزایا و معایب هر کدام از این دو زبان (در این مورد) را آشکار سازد و توضیح دهد که تفاوت ها و شباهت های موجود، چه تاثیری در یادگیری این دو زبان برای فارسی زبانان دارد.

١-١- سوالات تحقیق:

١. نظام آوایی و ساختار هجایی سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی چه شباهت ها و تفاوت هایی با هم دارند و تاثیر حروف زائد و کلمات هم آوا در مقوله نگارش به چه میزان است؟
٢. رابطه تلفظ حروف و نگارش آن ها در زبان عربی و انگلیسی چگونه است و فارسی زبانان در نگارش کلمات کدام یک از این زبان ها با دشواری کمتری مواجه هستند؟

٢-١- فرضیه:

١. حروف فارسی از نظر نگارش و ساختار هجایی و تعداد هجاهای یک کلمه با زبان عربی شباهت دارد و از نظر کلمات هم آوا و تفاوت تلفظ و نگارش حروف با زبان انگلیسی مشابه است.
٢. تفاوت تلفظ حروف و نگارش آن در زبان انگلیسی بیشتر از زبان عربی است و به همین دلیل فارسی زبانان در نگارش کلمات عربی با دشواری کمتری روبرو هستند.

٣-١- روش تحقیق:

نگارنده این مقاله ابتدا به مسئله صامت و مصوت و مخارج صوتی آن ها در سه زبان مورد نظر پرداخته و ساختار هجایی و تعداد هجاهای یک کلمه را مورد بررسی قرار داده است آنگاه به بررسی میزان تفاوت تلفظ حروف و نگارش آن ها در سه زبان، حروف زائد در هر دو زبان و مشکلات نوشتاری ناشی از آن، و هم چنین تاثیر کلمات هم آوا در هر دو زبان می پردازد، در نهایت با انجام مقایسه ای میدانی میان ١٥ زبان آموز عربی در سطح مقدماتی و ١٥ زبان آموز انگلیسی در همان سطح برقرار می گردد تا میزان تاثیر تلفظ کلمات بر نوشتار در دو زبان عربی و انگلیسی برای فارسی زبانان روشن گردد. لازم به ذکر است که مبنای بررسی های انجام شده در این مقاله، تلفظ حروف و نگارش آنها در زمان کنونی است که زبان آموزان برای یادگیری، با

آن مواجه هستند نه چگونگی شکل گیری حروف و پیشینه آنها و حروف وارد شده یا حذف شده از یک زبان، نکته دیگر اینکه محور بررسی‌های انجام شده در این مقاله، کلمات هستند نه عبارات و جملات.

١-٤- پیشینه تحقیق

دنیل* در مقاله "خلاصه ای از آواشناسی انگلیسی" (١٩٩٦) اظهار داشته که زبان آموزان باید تئوری آواشناسی را مطالعه و تمرین کنند، آنالیز صداها و تفاوت نحوه تلفظ حروف انگلیسی و حروف دیگر زبان‌ها از طریق دستگاه‌ها و نرم افزارهای مخصوص انجام می‌شود و مورد بررسی قرار می‌گیرد، مونا حامد† در مقاله "زبان شناسی مقابله ای آواشناسی عربی و انگلیسی" (٢٠١٤) مطالعه‌ای بر روی تفاوت صداها صامت و مصوت در دو زبان عربی و انگلیسی انجام داده است و بیان میکند دانستن این امر برای یادگیری زبان خارجی یا زبان دوم مورد نیاز است، فرهین جاوید‡ در مقاله ای به نام "آواشناسی عربی و انگلیسی: بررسی مقابله‌ای" (٢٠١٣) نیز مطالعه‌ای بر روی شباهت‌ها و تفاوت‌های صداها صامت و مصوت در زبان‌های عربی و انگلیسی انجام داده است و در این تحقیق مشخصات و خصوصیات تمامی صداها را بیان نموده است، هم چنین بر روی دسته بندی صداها مطالعه صورت گرفته است، تلفظ صحیح و اطلاع زبان آموز از نحوه بیان و تلفظ حروف بر روی یادگیری تاثیر مثبت دارد.

علی عبدالامیر§ در "هم‌آوایی در انگلیسی و عربی: بررسی مقابله‌ای" (٢٠١٠) عنوان می‌کند که در انگلیسی، هم‌آوایی به دو بخش هم صدایی و یکسان‌نویسی تقسیم می‌شود، در حالی که در عربی این کلمه به "اشترک لفظی" ترجمه می‌شود که به کلماتی القا می‌شود که تلفظ یکسان و معنی متفاوت دارند، ابراهیم انیس در کتاب الاصوات اللغویه، (بی تا)، به اهمیت قدرت شنیداری در درک اصوات لغوی، مصوت‌ها و صامت‌ها و انواع آن‌ها، طول صوت و موسیقی کلام پرداخته است اما هیچ مقایسه‌ای میان صوت در زبان عربی و دیگر زبان‌ها انجام نداده است. حسن عباس در کتاب خصائص الحروف العربیة و معانیها، (١٩٩٨)، با تکیه بر نظریه‌های توقیفی، توفیقی، اصطلاحی یا فطری بودن حروف، معانی حروف عربی را مورد بررسی قرار داده و با توجه به حواس پنج‌گانه آن‌ها را تقسیم‌بندی کرده است، طیب البکوش در کتاب التصریف العربی من خلال علم الاصوات الحدیث، (١٩٩٢)، با تقسیم مخارج حروف عربی به شفوی (تلفظ با لب)، دندانی، سقف دهانی و حلقی، به بررسی چگونی محور همنشینی افعال عربی پرداخته است.

در زبان فارسی نیز کتاب‌ها و مقاله‌های بسیاری در باره آواشناسی و نحوه تلفظ حروف یافت می‌شود که از آن میان می‌توان به کتاب آواشناسی زبان فارسی: آواها و ساخت آوایی هجا (١٣٧١) از یدالله ثمره، درآمدی بر آواشناسی زبان عربی و تجوید قرآن (١٣٧١) از بهمن زندی، ساخت آوایی زبان (١٣٧٧) از مهدی مشکوة الدینی، واج‌شناسی: نظریه بهینگی، (١٣٨٤) از محمود بی جن خان اشاره کرد اما تمامی این منابع مسأله مربوط به صامت، مصوت، هجابندی و واج‌آرایی را مورد بررسی قرار داده‌اند و هیچ کدام مبحث مربوط به تفاوت یا شباهت گفتار و نوشتار در زبان انگلیسی، عربی و تاثیر آن در یادگیری این دو زبان برای فارسی‌زبانان را مورد مطالعه قرار نداده‌اند. از این رو لازم می‌نماید تحقیقی در این باره صورت پذیرد تا شاید بتوان در جهت انجام پژوهش‌های مربوط به زبان‌شناسی تطبیقی گامی هرچند کوچک برداشت و این تحقیق بتواند راهگشای فارسی‌زبانانی باشد که قصد یادگیری زبان انگلیسی و عربی را دارند.

* Daniel. J

† Hamad. M

‡ Farheen Javed

§ Ali Abdul Ameer

٢- بحث و بررسی

١-٢- حروف و ویژگی‌های آنان

١-٢-١- صامت(همخوان) و مصوت(واکه)

اگر هوای بازدم که به کمک ارتعاش تار آواها در حنجره تولید می‌شود، در گذر خود از اندام‌های گویایی به آن‌چنان مانعی (از نوع انسدادی، سایشی، غلطان، کناری و...) برخورد نکند که در نتیجه آن، آوای تازه‌ای به آن برخورد کند، آن را واکه یا مصوت می‌نامند اما اگر هوای بازدم در گذر خود از اندام‌های گویایی به آن گونه از موارد بالا برخورد کند که در نتیجه آن، آوای تازه‌ای به آن افزوده شود، آن آوا را همخوان یا صامت نامند (حق شناس، ۱۳۷۱: ۷۴-۷۳) به عبارت دیگر تغییر در جریان هوایی که از شش‌ها خارج می‌شود، به روش‌های مختلفی میسر می‌شود که آن روش‌ها عبارت‌اند از: ۱- آزاد، ۲- فشرده، ۳- موقتا ایستا، که بر اثر انسداد کامل عبور هوا صورت گرفته است؛ حال صداهایی که با عبور آزاد هوا تولید می‌شوند، واکه نام دارند و صداهایی که با فشرده‌گی یا انسداد کامل و یا موقتی عبور هوا تولید می‌شود، همخوان نامیده می‌شود (مالبرگ، ۱۳۸۸: ۴۲). در جدول زیر صداهای تولید شده توسط صامت‌ها در سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی آورده شده است؛ به این صورت که صداهای فارسی با مربع، صداهای عربی با دایره و صداهای انگلیسی بدون مربع و دایره مشخص شده‌اند (حق شناس، ۱۳۷۱: ۳۱؛ ثمره ۱۳۷۱: ۹۷؛ Kopczyński and Meliani, 1993, p. 194).

جدول صداهای صامت سه زبان عربی، انگلیسی و فارسی

محل تولید بخود تولید	دو لبی	لب و دندانی	دندانی	لثوی	کامی- لثوی	کامی	نرم‌کامی	ملازی	حلقومی	چاکنایی
انفجاری	p b b P b		t̪ d̪ t̪ d̪ T̪ D̪	t d		k̪ g̪ k̪ g̪	k̪ g̪ k̪	q̪ q̪		ʔ ʔ
خیشومی	m̪ m̪		n̪	n̪			ŋ			
سایشی		f̪ V̪ f̪ V̪ f̪ V̪	s̪ z̪ s̪ θ̪ ð̪ ð̪	s z s z	ʃ̪ ç̪ ʃ̪ ç̪ ʃ̪ ç̪	ʒ		x̪ x̪ B̪	h̪ ç̪	h̪ h̪
لرزشی			r̪	r̪						
انفجاری- سایشی					tʃ̪ dʒ̪					
روان			l̪ l̪	l̪ l̪		y				
نیم واکه	w̪ w̪			r̪		j̪ j̪				

صداهایی که حروف "ح، ق، خ، ط، ظ، ع، غ، ص، ض" تولید می‌کنند در زبان انگلیسی وجود ندارند، صدای /P/ و /v/ انگلیسی و فارسی نیز در عربی موجود نیستند. تلفظ برخی از این حروف که صدای آن‌ها در زبان فارسی موجود نیست، برای فارسی‌زبانان دشوار است، همان گونه که تلفظ صداهای /ð/ و /θ/ و /w/ که در انگلیسی موجود و در فارسی غایب هستند، برای فارسی‌زبانان دشوار محسوب می‌گردد (جاود، ۲۰۱۳: ۹) صداهای حروف "ح، ع، ص، ض، ط، ظ، ذ، و" که در عربی موجودند، در فارسی وجود ندارند.

در انگلیسی مصوت‌ها ممکن است تک صدا یا مرکب باشند، مصوت‌های تک صدا به سه بخش قدامی مثل /æ, e, i, i:/، خلفی مانند /u, u, o, o, a: / و میانی مثل /ə, ʌ, ɜ:/ تقسیم می‌شوند، مصوت‌های مرکب یا دو صدایی نیز کاربرد زیادی دارند، مانند /au, eI/ و غیره (فالك، ۱۹۷۳،

ص. ٩٧)، مصوت‌هایی نظیر /o/، /o:/ در کلماتی که از زبان‌های دیگر وام گرفته شده و به عربی وارد شده‌اند، دیده‌شوند، مانند کلمات "کوکاکولا" و "شوکولاته" (جاود، ٢٠١٣: ٥). زبان عربی مدرن شامل ٦ مصوت می‌باشد که سه صدای کوتاه /u, i, a/ (حرکت های سه گانه زبان عربی) و سه صدای بلند /u:, i:, a:/ (الف ما قبل مفتوح، واو ما قبل مضموم و یاء ما قبل مکسور) را القا می‌کنند، در این زبان دو مصوت مرکب /aj/ (یاء ما قبل مفتوح) و /aw/ (واو ما قبل مفتوح) وجود دارد، (انیس، بی تا: ٥٠-٤٥).

٢-١-٢ ساختار هجایی:

پیش از اینکه به بررسی ساختار هجایی سه زبان عربی، فارسی و انگلیسی بپردازیم و تفاوت موجود میان ساختار آن‌ها را بیان داریم باید گفت که برای نشان دادن مصوت از حرف انگلیسی "v" و برای نشان دادن صامت از حرف انگلیسی "c" استفاده شده است، در زبان عربی بیشترین بسامد در ساختار هجایی از آن این سه شکل است

الف: CV مانند هجای "ک" در فعل کتب / ب: CVC مانند هجای قُل و سَل در فعل امر / ج: CVCC که به هنگام وقف بر روی کلماتی مانند "علم" یا "نهر" ساخته می‌شود (انیس، بی تا: ٩٣؛ مختار عمر، ١٩٩٧: ٣٠٢؛ شاهین، ١٩٨٠: ٣٨؛ انطاکی، بی تا: ٢٠٠)، که البته به گفته احمد مختار عمر این نوع سوم بسیار کم اتفاق می‌افتد و البته راه‌هایی همچون متحرک کردن صامت دوم برای فرار از به وجود آمدن چنین هجایی موجود است یعنی اگر خواستیم بر روی کلمه "علم" وقف کنیم، می‌توانیم حرف لام را که ساکن است به صورت مکسور بخوانیم (مختار عمر، ١٩٩٧: ٩٣).

در زبان فارسی نیز بیشترین بسامد در ساختار هجایی از آن این سه شکل است:

الف: CV مانند هجای بو، با / ب: CVC مانند بر، در / ج: CVCC مانند هجای برد، رفت، (بی جن خان، ١٣٨٤: ١٣١؛ حق شناس، ١٣٧١: ١٣٨؛ ثمره، ١٣٧١: ١٢٩).

اما ساختارهای هجایی زبان انگلیسی عبارت است از:

VC: eat, air

VCC: ask

VCCC: asks

CV: the, bee

CVC: sit, bed

CVCC: rats

CVCCC: depths

CCV: tree, pray

CCVC: stood

CCVCC: treats

CCVCCC: prompt

CCVCCCC: prompts

CCCV: screw

CCCVCC: street

CCCVCCC: streets

CCCVCCCC: strengths, strands

CCCVCCCCC: scrambles. (Pike, 1969, p. 193).

با توجه به مطالب بالا می‌توان گفت که تفاوت‌هایی میان ساختار هجایی این سه زبان وجود دارد که عبارت است از:

١. یک هجا در زبان انگلیسی ممکن است خالی از صامت باشد مانند ضمیر «I» و همچنین ممکن است خالی از مصوت باشد مانند هجاهای منتهی به «r|, m, n» (button, bottle, butter, little).

(bottom) (Robins, 1966, p. 139)، اما همانطور که در زبان فارسی و عربی مشاهده شد، هیچ هجایی وجود ندارد که صامت و مصوت به تنهایی آورده شوند.

۲. در زبان انگلیسی یک مصوت می‌تواند در آغاز هجا باشد مانند «eat»، می‌تواند بعد از یک صامت آمده باشد مانند «No» و می‌تواند بعد از دو صامت بیاید مانند «cry» و حتی ممکن است بعد از سه صامت بیاید مانند «spread». از سوی دیگر بعد از یک مصوت در زبان انگلیسی ممکن است یک صامت بیاید مانند «green»، ممکن است دو صامت بیاید مانند «desk»، ممکن است سه صامت بیاید مانند «sixth» و حتی ممکن است چهار صامت بیاید «prompts» یا اینکه ممکن است هیچ صامتی نیاید مانند «so» (شده و آخرون، ۲۰۰۰: ۹۱) اما در زبان فارسی و عربی یک هجا فقط با صامت شروع می‌شود (البکوش، ۱۹۹۲: ۷۵؛ بی جن خان، ۱۳۸۴: ۱۲۱؛ ثمره، ۱۳۷۱: ۱۲۸) و تنها تفاوت میان هجای فارسی و عربی این است که در زبان عربی بعد از مصوت تنها یک صامت می‌آید و گاهی به هنگام وقف بر روی کلماتی مانند "علم" دو صامت بعد از یک مصوت قرار می‌گیرد اما در زبان فارسی آمدن دو صامت بعد از مصوت به وفور یافت می‌شود مانند هجای "بُرد".

۳. هسته هجا در زبان انگلیسی ممکن است در یک مصوت تحقق یابد مانند مصوت «a» در کلمه «camp» و ممکن است یک صامت، هسته هجا قرار گیرد مانند صوت «L» در کلمه «bottle» (بای، ۱۹۸۳: ۹۶). اما هسته هجا در فارسی (ثمره، ۱۳۷۱: ۱۲۷) و عربی (مختار عمر، ۱۹۹۷: ۳۰۷)، فقط مصوت است.

۴. طبق تحقیقات انجام شده بر روی زبان‌های آلمانی، چینی، لاتین و انگلیسی، زبان‌ها و گویندگان آنها به کلماتی گرایش دارند که تعداد هجاهای آن کم باشد (Zipf, 1965, p. 22-25)، در زبان عربی یک کلمه نمی‌تواند بیش از پنج هجا داشته باشد که این مسأله در باب‌های ثلاثی مزیدی مانند یتفاعل و یتفعل صورت می‌پذیرد (مختار عمر، ۱۹۹۷: ۳۰۶)، در زبان فارسی نیز یک کلمه نمی‌تواند بیش از پنج هجا داشته باشد مانند برافروختگی (مشکوة الدینی، ۱۳۷۷: ۱۱۱) اما در زبان انگلیسی به دلیل اینکه واژگان توسط پیشوند و پسوندهای زیادی ساخته می‌شوند، محدودیتی برای تعداد هجای یک کلمه وجود ندارد، برای مثال طولانی‌ترین کلمه انگلیسی eumonoultramicroscopicsilicovolcanoconiosis با ۴۵ حرف و ۱۸ هجا به عنوان نام یک بیماری قابل تلفظ است.

۵. خلاصه ساختار هجایی در زبان عربی و فارسی به صورت $cv(c)(c)$ می‌باشد اما خلاصه ساختار هجایی زبان انگلیسی به صورت $((c(c)c)v(c(c(c)))$ می‌آید (حقوق شناس، ۱۳۷۱: ۱۳۹)، این تنوع موجود در ساختار هجایی و طولانی بودن آن می‌تواند در بحث نوشتار، دشواری‌هایی برای فارسی زبانان ایجاد کند.

۲-۱-۳- تلفظ حروف و نوشتار آنها

یکی از مهم‌ترین تفاوت‌های دو زبان عربی و انگلیسی تعداد و تنوع حروف است؛ در انگلیسی برخی از حروف می‌توانند صداهای مختلف تولید کنند و یا اینکه یک صدا توسط چند حرف مختلف تولید شود، برای مثال، حرف C در کلمه «circle» دارای صداهای /k/ و /s/ می‌باشد، در حالی که می‌توان گفت صدای /k/ ممکن است توسط هر یک از حروف «K» مانند کلمه «key»، «C» مانند کلمه «cat»، «C» مانند کلمه «duck» و «Ch» مانند کلمه «chrome» ساخته شود، مثال‌های دیگر در این زمینه صدای /f/ می‌باشد که توسط حروف «f» در کلمه «fear» و «ph» در کلمه «phone» ساخته می‌شود.

در زبان فارسی نیز با این مشکل روبرو هستیم چرا که صدای /z/ توسط چهار حرف "ز، ذ، ظ، ض" و یا اینکه صدای /s/ به وسیله سه حرف "ث، س، ص" تولید می‌شود (مشکوة الدینی، ۱۳۷۷: ۱۷)، ولی در زبان عربی، هر حرف یک صدا تولید می‌کند و هر صدا توسط یک حرف به خصوص تولید می‌شود اما در مورد نگارش مختلف یک حرف مثال‌های نقضی نیز وجود دارد که کار را برای مخاطبان این زبان دشوار می‌سازد، برخی از آنها عبارت است از:

- ١- دشواری نگارش همزه به دلیل تاثیرپذیری از حرکت خود و حرکت ماقبل و همچنین به دلیل موقعیت همزه در یک کلمه مانند: رأس، سُؤل، بئر (الغلابینی، ٢٠٠٤: ٢٧٣).
 - ٢- برخی از حروف دو صورت نوشتاری دارند مانند حرف "ت" یا "الف و ی مقصور (عصا-فتی)" که در آخر کلمه قرار می‌گیرد (ابراهیم، ١٩٧٥: ٩٣).
 - ٣- کلماتی وجود دارند که تلفظ می‌شوند اما نگاشته نمی‌شوند مانند مصوت بلند "a:" (آ) در کلمات زیر: هذا، أولئك، ذلك، لكن، إله و... (الغلابینی، ٢٠٠٤: ٢٦٧).
- این امر سبب می‌شود تا مخاطب در برخی از موارد نداند کدام یکی از صورت های بالا را انتخاب کند.

٢-١-٤- حروف زائد

- در زبان انگلیسی، بسیاری از واژگان دارای حروف زائد هستند، برخی از این حروف، زائد لازم و برخی زائد غیر لازم هستند، برای مثال در کلمه «knife» حرف «k» زائد غیر لازم است و تلفظ نمی‌شود، اما حرف «k» در واژه «know» زائد لازم به حساب می‌آید، چون اگر حذف شود، تلفظ و معنی واژه «now» تغییر خواهد کرد. مثال‌های دیگر حروف زائد در زبان انگلیسی عبارتند از حرف «t» در کلمات «castle» و «listen»، حرف «l» در کلمات «talk» و «half»، حرف «w» در کلمات «wrap» و «write»، حرف «g» در کلمات «design» و «sign»، حرف «p» در کلمه «psychology» و غیره، در زبان عربی نیز با این مشکل روبرو هستیم اما تعداد آنها کمتر از زبان انگلیسی می‌باشد که از آن میان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
١. حرف الف که در صیغه جمع مذکر غائب ماضی به آخر فعل می‌چسبد مانند «کتبوا».
 ٢. حرف الف که در کلماتی مانند «مائه» وجود دارد.
 ٣. حرف الف در ضمیر «أنا».
 ٤. همزه «اِبن» در آن هنگام که وسط جمله آمده باشد.
 ٥. حرف الفی که به آخر اسم های منصوب می‌چسبد مانند «رأیت زیداً».
 ٦. حرف "واو" در کلماتی مانند عمرو در حالت رفعی و جری.
 ٧. حرف "واو" در کلماتی مانند «أولئك» یا «أولی الألباب».
 ٨. حرف الف در «ال وصل»، آنگاه که وسط جمله واقع شود (ابو خلیل، ١٩٩٨: ٧٣؛ ابراهیم، ١٩٧٥: ٨٢-٨١؛ الغلابینی، ٢٠٠٤: ٢٦٨).
- شایان ذکر است که در زبان فارسی حروف زائدی که تلفظ نشوند بسیار کم است که مشهورترین و مهمترین این نوع از حروف همان حرف "واو" در کلماتی مانند "خوار، خواهر، خواندن و..." می‌باشد.

٢-١-٥- واژگان هم‌آوا

پیش از اینکه به بحث هم‌آوایی و تفاوت آن در زبان انگلیسی و عربی بپردازیم، لازم می‌نماید ابتدا چند اصطلاح را تعریف کرده و تفاوت آن‌ها را بیان داریم، یکی از این اصطلاحات همونیمی** یا همان هم‌آوایی است که در زبان عربی "اشتراک لفظی" نامیده شده و خود به دو دسته تقسیم می‌شود: یکی هموگراف†† (جناس خطی) و دیگری هموفون‡‡ (جناس لفظی). هموگراف به این معناست که دو کلمه هم در لفظ و هم در نگارش، کاملاً به صورت یکسان نوشته شوند اما معنایی متفاوت داشته باشند و هموفون بدین معناست که دو کلمه تلفظی یکسان داشته باشند اما نگارش آن‌ها متفاوت باشد، اصطلاح دیگر پالیسمی§§ (چندمعنایی) است و به این معناست که یک کلمه واحد چند معنای متفاوت داشته باشد که در زبان عربی آن را چند معنایی می‌نامند (کراعتین، ١٩٩٣: ١١٧؛ اولمان، ١٩٧٥: ١١٢-١١١). محققان عرب زبان در باره وجود اشتراک لفظی در زبان

** . homonymy
†† . homograph
‡‡ . homophones
§§ . polysemy

عربی به سه دسته تقسیم می‌شوند: گروهی به کلی آن را انکار کرده و یکی از معانی کلمه را حقیقت و معانی دیگر را از باب مجاز دانسته اند که از آن میان می‌توان به این درستویه اشاره کرد، گروهی دیگر مسیر مخالف را انتخاب کرده و معتقدند که در زبان عربی به وفور می‌توان اشتراک لفظی یافت که از آن میان می‌توان به ابو عبیده و اصمعی اشاره کرد، گروه سوم راه اعتدال را در پیش گرفته‌اند یعنی نه انکار این درستویه را می‌پذیرند و نه افراط گروه دوم را، بلکه معتقدند در زبان عربی نیز اشتراک لفظی وجود دارد زیرا اگر چنین نبود بیان مباحثی همچون توریه، استخدام و جناس تام در علم بدیع هیچ ارزشی نداشت (بدیع یعقوب، ۱۹۸۲: ۱۷۹) زبان عربی و انگلیسی در مسائل مربوط به هوموگراف (جناس لفظی) با یکدیگر اشتراک دارند اما در باب مسأله هوموفون (جناس خطی) باید گفت که در زبان انگلیسی، شواهد این مورد به وفور یافت می‌شود اما در زبان عربی میان تلفظ کلمه و نگارش آن (جز در مواردی اندک مانند کلمه یحیی (اسم) و یحیا (فعل)) تفاوتی وجود ندارد (الخولی، ۲۰۰۱: ۱۴۲).

در زبان انگلیسی نوشتار کلمات هم‌آوا معمولاً متفاوت است، فالک^{***} (۱۹۷۳) معتقد است کلمات هم‌آوا از لحاظ آوا یکسان و از لحاظ معنی متفاوت می‌باشند، مانند واژه «bank» که به دو معنی "بانک" و "کناره یا ساحل" به کار می‌رود (فالک، ۱۹۷۳: ۲۵۳)، هارتمن و استورک^{†††} (۱۹۷۶) معتقدند واژگان هم‌آوا دو واژه مختلف با تلفظ یکسان و معنی متفاوت هستند که ممکن است در نوشتار شبیه یا متفاوت باشند (Hartmann and Stork, 1976, p. 105; Fromkin et al, 2003, p. 71)، اما برخی دیگر مانند واتکینز^{†††} (۲۰۰۱) واژگان هم‌آوا و هم‌صدا را یکسان می‌دانند- کلماتی که صدای کاملاً یکسان و نوشتار متفاوت دارند (Watkins et al, 2001, p. 269).

برای مثال، در انگلیسی تلفظ کلمات زیر یکسان اما نحوه نوشتار و معنای آن‌ها متفاوت است که این معانی با توجه به موقعیت و متن استنباط می‌شود: Know= no // To= too= two // Meet= meat // Week= weak gum و نوشتار و تلفظ یکسان و معنی متفاوت دارند، البته در زبان فارسی نیز با این مشکل روبرو هستیم به این معنی که در زبان فارسی هم کلماتی داریم که تلفظ و نگارش آن‌ها یکسان است مانند کلمه "شیر" و "شیر"، هم کلماتی داریم که صورت نوشتاری یکسانی دارند اما شیوه تلفظ آن‌ها متفاوت است مانند کلمات "گُل و گِل، دَر و دُر" که در اصطلاح، اینگونه مشابهت را "هم‌نویسه" نامند، از همه مهمتر اینکه کلماتی داریم که تلفظ آن‌ها یکسان اما صورت نوشتاری متفاوتی دارند مانند کلمات "خوار و خار" و "قضا و غذا" (پهلوان نژاد، ۱۳۹۱: ۴۷)، در این مورد مشاهده می‌کنیم که زبان فارسی به زبان انگلیسی شباهت بیشتری دارد.

۳- آزمون و نتایج آن

به منظور انجام مطالعه میدانی، نگارنده این مقاله ۱۵ زبان آموز عربی در سطح مقدماتی و ۱۵ زبان آموز انگلیسی در همان سطح را برای انجام دو نوع آزمون انتخاب نموده است. این زبان آموزان با صدای حروف در عربی و انگلیسی آشنایی داشته و از هر دو جنسیت مذکر و مونث انتخاب شده‌اند، در آزمون اول، یک متن عربی (که ۵۰ کلمه از آن مد نظر محقق بوده است)؛ شامل صداهای مختلف ولی نزدیک به هم، واژه‌هایی با ساختار همجایی متفاوت و متعدد و کلماتی با حروف زائد، و یک متن انگلیسی (که ۵۰ کلمه از آن مد نظر محقق بوده است) شامل کلمات هم‌آوا، واژه‌هایی با ساختار همجایی متفاوت و متعدد، حروف زائد و حروف با صداهای مختلف برای زبان‌آموزان هر گروه خوانده شد، زبان‌آموزان پس از شنیدن و تشخیص صداها و واژگان، آن‌ها را به صورت دیکته، نوشته و به نگارنده تحویل دادند. لازم به ذکر است که نوشتار صحیح حروف بعد به زبان آموزان اعلام نگردید. در آزمون دوم که یک هفته پس از آزمون اول از همان زبان

*** Falk, J.

††† Hartmann, R. and Stork, F. C.

††† Watkins

آموزان به عمل آمد، ٥٠ واژه متشکل از همان واژگان آزمون اول که تمامی مطالب فوق الذکر در آن ها لحاظ شده بود، به گوینده ارائه شد و برای هر کلمه گزینه هایی طراحی گردید که در اختیار زبان آموزان قرار گرفت و گوینده، هر کلمه را دوبار تکرار کرده و زبان آموزان موظف به انتخاب یکی از گزینه ها بودند. علت تقدم آزمون شنیداری -نوشتاری بر آزمون شنیداری آن بود که در آزمون اول زبان آموز تشخیص ندهد که کدام کلمات مد نظر گوینده می باشد و بدین شیوه کلمات کمتری در ذهن آنها باقی بماند و نتوانند کلمات زیادی را به یاد آورند و بخواهند شیوه نگارش صحیح آن را بدانند.

با توجه به اینکه متغیر این آزمون نمرات زبان آموزان بود و این آزمون در دو گروه مجزا با تعداد ١٥ نفر در هر گروه انجام شد، از آزمون غیرپارامتری «U مان-ویتنی» جهت دستیابی به نتایج آماری استفاده گردید، که جداول و نمودارهای مربوطه در زیر مشخص شده اند: در جدول شماره یک، تعداد شرکت کنندگان، میانگین رتبه ها و مجموع رتبه ها در آزمون اول نمایش داده شده است و این جدول حاکی از آن است که شرکت کنندگانی که قصد یادگیری زبان عربی داشته اند، در تشخیص و نگارش حروف، بیش از دوبرابر نسبت به شرکت کنندگانی که قصد یادگیری زبان انگلیسی داشته اند، موفق تر بوده اند

جدول شماره ١

Ranks

Language	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Score Arabic	15	21,20	318,00
English	15	9,80	147,00
Total	30		

جدول شماره دو، با توجه به اینکه $\text{sig} = 0,0001$ و کوچکتر از $0,05$ می باشد، نمایانگر این است که فرضیه نگارنده مبنی بر اینکه زبان آموزان در نگارش عربی با مشکل کمتری مواجه هستند اثبات می شود.

جدول شماره ٢

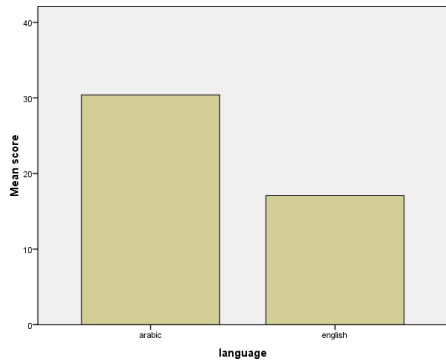
Test Statistics^b

	Score
Mann-Whitney U	27,000
Wilcoxon W	147,000
Z	-3,551
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,000 ^a

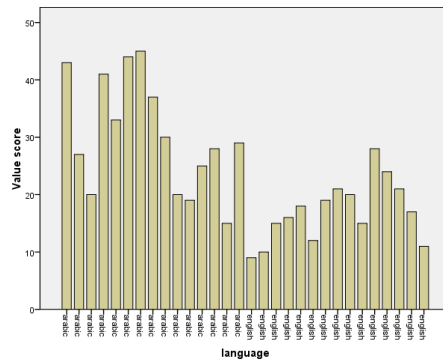
a. Not corrected for ties.

b. Grouping Variable:
language

در نمودار شماره یک و دو، نمرات شرکت‌کنندگان در تشخیص و نگارش حروف عربی و انگلیسی در آزمون اول، به تفکیک آورده شده است

نمودار شماره ٢

نمودار شماره ١

در جدول شماره سه و چهار که مربوط به آزمون دوم می‌شود، اعداد و ارقام نشان می‌دهد که فارسی‌زبانانی که قصد یادگیری زبان عربی دارند در تشخیص کلماتی که به صورت تستی برای آن‌ها طراحی شده است، دو برابر نسبت به فارسی‌زبانانی که قصد یادگیری زبان انگلیسی دارند، موفق‌تر هستند.

جدول شماره ٣

Ranks

Group	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Score Arabic	15	20.97	314.50
Englis h	15	10.03	150.50
Total	30		

جدول شماره ٤

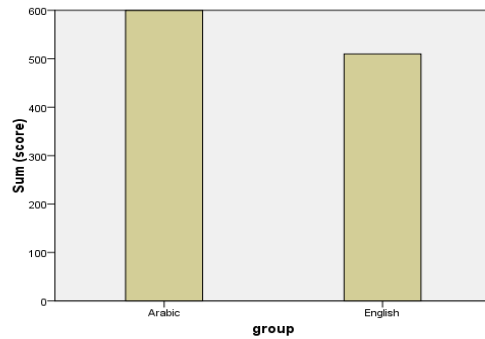
Test Statistics^b

	score
Mann-Whitney U	30.500
Wilcoxon W	150.500
Z	-3.412
Asymp. Sig. (2-tailed)	.001
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.000 ^a

a. Not corrected for ties.

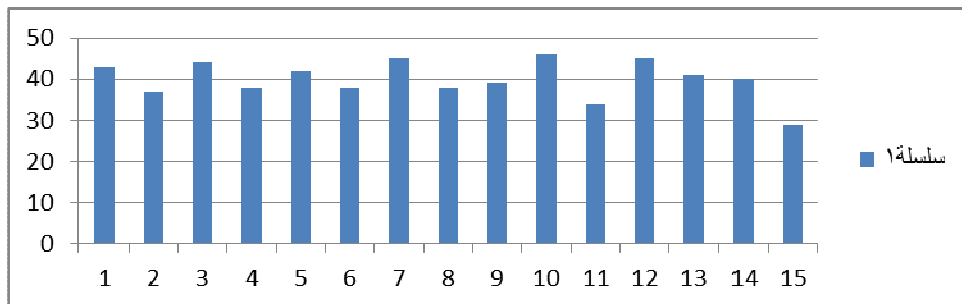
b. Grouping Variable: group

در نمودار شماره سه نمرات شرکت کنندگان دو گروه در تشخیص کلمات به صورت کلی آورده شده است

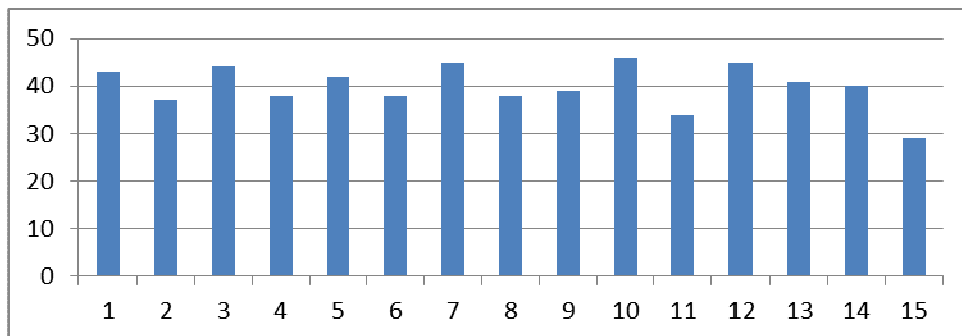

نمودار شماره ٣

در نمودار شماره چهار نمرات شرکت کنندگانی که قصد یادگیری زبان انگلیسی داشته اند به صورت انفرادی و جداگانه مشخص شده است و در نمودار شماره پنج نمرات شرکت کنندگانی که قصد یادگیری زبان عربی داشته اند به صورت انفرادی و جداگانه مشخص شده است

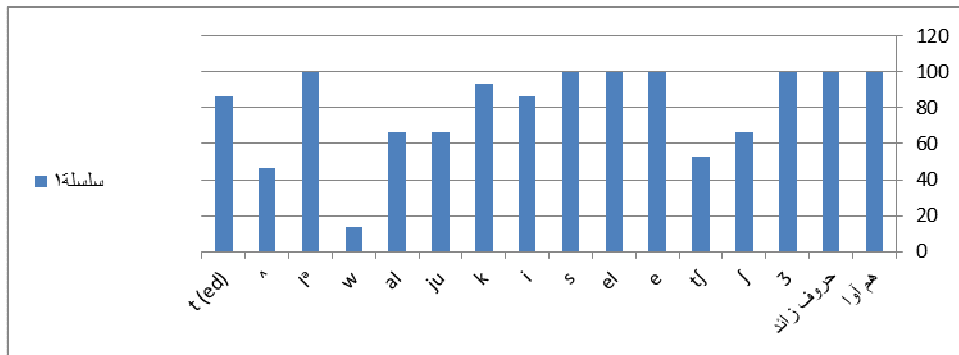

نمودار شماره ٤

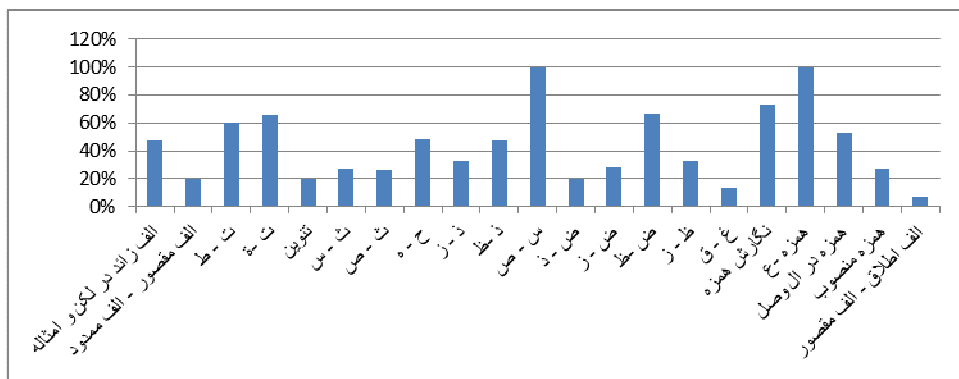
نمودار شماره ٥

در نمودار شماره شش و هفت میزان درصد خطاهای شرکت کنندگان در هر دو آزمون به تفکیک حروف و صداها، آورده شده است. لازم به ذکر است که به دلیل یکی بودن کلمات مورد استفاده در هر دو آزمون، متغیرهایی در نظر گرفته شده و میانگین نمرات تمام زبان آموزان در تشخیص هر متغیر به صورت جداگانه ذکر گردیده است و درصد موفقیت آنها تعیین شده است.

نمودار شماره ٦

چنانچه در نمودار فوق مشخص است، تمامی شرکت کنندگان در این آزمون، در نگارش کلمات هم-اوا و واژگانی که دارای حروف زائد می باشند، با مشکل زیادی روبرو هستند؛ همچنین تشخیص نحوه نگارش صداهای «ʒ، s، eI، e» برای صد در صد شرکت کنندگان سخت و دشوار بوده است، بعد از این موارد، بیشترین درصد خطا مربوط می شود به نگارش صدای «k و i و t»، شایان ذکر است که کمترین درصد خطا در نگارش، به صدای «w» اختصاص یافته است.

نمودار شماره ٧

آن گونه که اعداد و ارقام این جدول نشان می دهد، صد درصد فارسی زبانان در تشخیص و نگارش (همزه و عین)، (سین و صاد) با مشکل روبرو هستند، بعد از این دو مورد، بیشترین خطا مربوط می شود به (نگارش صورت های مختلف همزه)، (ضاد و طاء)، (تاء مبسوط و تاء گرد) و (تاء و طاء)، این مسأله حاکی از آن است که علی رغم تلفظ های متفاوت حروفی مانند (تاء و طاء) یا (همزه و عین)، باز هم فارسی زبانان به دلیل آنکه این حروف در زبان فارسی تلفظی یکسان دارند و ذهنیت آن ها با این تشابه لفظی حروف، خو گرفته است، در تشخیص این حروف با مشکل روبرو بوده اند، لازم به ذکر است که کمترین خطا در نگارش حروف عربی، به حروف "غین و قاف" اختصاص یافته است.

٤- بحث و نتیجه‌گیری

در این مقاله چند مسأله مهم و تاثیرگذار بر روی میزان تشخیص حروف و کلمات عربی و انگلیسی بررسی شد که به صورت خلاصه عبارت‌اند از:

در محث صامت‌ها و مصوت‌ها گفته شد که برخی از صداها در زبان انگلیسی و عربی وجود دارند که در زبان فارسی نیست، از طرف دیگر شیوه نگارش بسیاری از حروف فارسی به حروف عربی شباهت دارد اما مشکل اینجاست که نحوه تلفظ آن‌ها در عربی با تلفظشان در فارسی متفاوت است اما حروف فارسی از نظر تلفظ و آوا بیشتر به زبان انگلیسی شباهت دارد ولی چون شیوه نگارش آن کاملاً متفاوت با حروف انگلیسی است، کار را برای فارسی زبانان دشوار می‌سازد. دشوارترین موارد در نگارش حروف عربی عبارت‌اند از: تشخیص (همزه و عین)، (سین و صاد) (ضاد و ظاء)، (تاء مبسوط و تاء گرد) و (تاء و طاء) و (نگارش صورت‌های مختلف همزه)، و سخت‌ترین موارد در نگارش به زبان انگلیسی عبارت‌اند از: کلمات هم‌آوا، واژگانی که دارای حروف زائد می‌باشند، تشخیص نحوه نگارش صداها «e, eI, s, ʒ»»، نگارش صدای «i و k و t» یکی دیگر از مسائل مهم، تفاوت تلفظ و نگارش برخی از حروف در انگلیسی و فارسی است. این مسأله در ظاهر نوعی اشتراک و نزدیکی میان این دو زبان است اما در بحث نگارش یکی از موثرترین عواملی است که نگارش حروف انگلیسی را برای فارسی زبانان دشوار می‌سازد و این در حالی است که تلفظ حروف عربی و نگارش آن‌ها تفاوتی ندارد و در صورتی که فارسی زبانان با تلفظ این حروف آشنا باشند، نگارش حروف برای آنها آسانتر است.

از موضوعات دیگری که در این مقاله به آن پرداخته شده مبحث حروف زائد است که هم در زبان عربی و هم در زبان انگلیسی شاهد آن هستیم اما تعداد آن‌ها در زبان انگلیسی بسیار بیشتر است و نکته مهمتر اینکه حروف زائد در زبان عربی مشخص است و می‌توان برای آن قواعدی تعریف کرد اما در زبان انگلیسی این کار دشوار به نظر می‌رسد و چنانچه دیدیم فارسی زبانان در تشخیص حروف زائد در زبان انگلیسی با مشکل بیشتری روبرو هستند

مسأله مهم دیگری که فارسی زبانان در نگارش کلمات انگلیسی با آن روبرو هستند، کلمات هم‌آوایی هستند که تلفظ یکسان و نگارشی متفاوت دارند و این مسأله هرچند به نظر می‌رسد که اگر این کلمات در قالب متن و در ساختار جمله بیایند، مخاطب می‌تواند آن را تشخیص دهد اما باید توجه داشت که این امر مستلزم آشنایی کامل مخاطب با تمام کلماتی باشند که تلفظ یکسان و نگارشی متفاوت دارند و این امر برای کسانی که می‌خواهند زبان انگلیسی را در سطح مقدماتی یاد بگیرند دشوار به نظر می‌رسد.

نکته مهم دیگری که نگارش حروف انگلیسی را برای فارسی زبانان دوار می‌سازد، طول کلمات و به عبارت دیگر تعداد ساختار هجایی یک واژه می‌باشد. خلاصه ساختار هجایی زبان عربی و فارسی $(c)(c)v(c)(c)$ می‌باشد اما خلاصه ساختار هجایی زبان انگلیسی به صورت $((c)c)v(c(c(c)))$ در بسیاری از زبان‌ها، متکلمین بیشتر متمایل به استفاده از کلماتی کوتاه و با ساختار هجایی کمتر هستند اما در زبان انگلیسی شاهد آنیم که بسیاری از کلمات به دلیل ترکیبی بودن ساختار واژگان در این زبان، از جاهای زیادی تشکیل شده است و این مسأله زمانی مشکل ساز است که در یک کلمه هم کلمات زائد وجود داشته باشد و هم تلفظ حروف با نگارش آن‌ها متفاوت باشد.

با توجه به این مسائل مهم و بعد از انجام دو آزمونی که خلاصه آن در ذیل می‌آید، مشخص شد که فارسی زبانانی که در حال یادگیری زبان عربی بوده‌اند، بیش از دو برابر (۲.۲۳) نسبت به فارسی زبانانی که در حال یادگیری زبان انگلیسی بوده‌اند، در تشخیص و نگارش صحیح حروف و صداها، موفق بوده‌اند و این در حالی است که بسیاری از صداها عربی در زبان فارسی موجود نیست و زبان فارسی از نظر تفاوت تلفظ و نگارش به زبان انگلیسی شباهت دارد.

گروه	گروهی که قصد یادگیری زبان عربی دارند	گروهی که قصد یادگیری زبان انگلیسی دارند
میانگین نمره آزمون اول (شنیداری - نوشتاری) یا کتبی	۲۱.۲۰	۹.۸۰
میانگین نمره آزمون دوم (شنیداری) یا تستی	۲۰.۹۷	۱۰.۰۳
نمره کل	۴۲.۱۷	۱۹.۸۳

نباید فراموش کرد که نمرات بیشتر زبان آموزان در هر دو گروه، در تشخیص صداهای آزمون دوم نسبت به آزمون اول موفق‌تر بوده اند چراکه با در اختیار گذاشتن نگارش کلمات به صورت چندگزینه ای، امکانات بیشتری در اختیار زبان آموز قرار می‌گیرد. هرچند که نگارش متفاوت کلمات در گزینه ها ممکن است وی را سردرگم کند اما نتایج حاکی از آن است که تاثیر یادآوری و تحریک قدرت شبیه‌سازی کلمات در ذهن زبان آموز می‌تواند آن سردرگمی را تا حدودی خنثی کند اما اینکه چرا زبان آموزان در تشخیص صداهای آزمون دوم موفقیت بیشتری کسب کرده اند ولی در آزمون اول در نگارش همان حروف و صداها مشکل بیشتری برای آنان پیش آمده است، به این مسأله برمیگردد که در اینجا مخاطب همزمان می‌باید صدای حروف را تشخیص دهد و صورت نوشتاری آن را در ذهن آورد و در مرحله سوم آن را به نگارش درآورد که عوامل بسیاری در این مرحله سوم ذهن او را درگیر کرده و مانع از نگارش صحی می‌شود. از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: توالی صورت‌های نگارشی متفاوت در ذهن زبان آموز، عدم ارائه صورت نگارشی پیشنهادی مانند آزمون دوم، عدم هماهنگی میان سه مرحله شنیدن، تشخیص دادن و نوشتن، ایجاد اختلال در تشخیص به دلیل تفاوت تلفظ و نگارش، درگیر شدن ذهن مخاطب برای توالی و ترکیب صحیح و چینش دقیق کلماتی که خوانده می‌شود، سرعت بخشیدن به نگارش به دلیل اینکه زبان آموز نمی‌خواهد عقب بماند و کلمات بعدی را نشنود.

از اینرو می‌توان گفت از میان دو مهارت شنیداری (تشخیص صحیح حروف و کلمات) و نگارش، در زبان انگلیسی در کنار تاکید بر تشخیص حروف بیشتر باید بر روی نگارش صحیح تمرکز صورت پذیرد به عبارت دیگر در زبان انگلیسی نیاز بیشتری به دیکته و نحوه نگارش واژگان احساس می‌شود. حال آنکه در زبان عربی، بیش از نگارش باید بر روی مهارت شنیداری و تشخیص حروف در قالب کلمات تاکید شود

با توجه به یافته‌های این مطالعه به نظر می‌رسد که دشوار بودن یادگیری زبان عربی، مربوط به تشخیص حروف، صداها و نحوه نگارش آن‌ها نمی‌باشد و باید ریشه این مسأله را در مهارت‌های دیگر از جمله تلفظ و قواعد جستجو کرد. البته تعدد بسیار زیاد ساختار هجایی زبان انگلیسی نیز در دشواری نگارش واژگان این زبان برای فارسی‌زبانان قابل توجه است و این مشکل آنجا بیشتر می‌شود که در یک کلمه حروفی با تلفظ و نگارشی متفاوت وجود داشته باشد.

در کنار این نتایج باید یادآور شد که نمی‌توان دستاوردهای این مقاله را کامل و بی عیب و نقص دانست چرا که از یک سو آزمون گرفته شده می‌تواند با تعداد دفعات زیادتر و با شرکت زبان‌آموزان بیشتر و در اشکال متفاوت‌تر و متنوع‌تری برگزار گردد از سوی دیگر مسائلی همچون مهارت‌های یادگیری از جمله گفتار، خواندن و قواعد وجود دارد که از طریق آزمون‌های ویژه خود می‌تواند

مورد بررسی قرار گیرد که مناسبانه فضای محدود این مقاله، ظرفیت پرداختن به چنین موضوعاتی را ندارد.

با بررسی عوامل موثر بر تشخیص و نگارش صحیح حروف همچون صامت‌ها و مصوتها، تفاوت تلفظ حروف با نگارش آن‌ها، حروف زائد و واژگان هم‌آوا و انجام دو نوع آزمون که متشکل از کلماتی مشترک بوده‌اند، می‌توان اینگونه نتیجه‌گیری کرد که فارسی‌زبانانی که قصد یادگیری زبان عربی را داشته‌اند، نسبت به فارسی‌زبانانی که قصد یادگیری زبان انگلیسی دارند، در تشخیص و نگارش صحیح حروف بیش از دو برابر (٢.٢٣) موفق‌تر بوده‌اند.

منابع و مأخذ

منابع فارسی

١. بی‌جن‌خان، محمود، (١٣٨٤)، *واج‌شناسی (نظریه بهینگی)*، چاپ اول، تهران، انتشارات سمت
 ٢. پهلوان‌نژاد، محمد رضا و سادات حسینی، زهرا، (١٣٩١)، «آموزش واژگان هم‌آوا-هم‌نویسه از طریق داستان»، *فصلنامه علمی-پژوهشی زبان پژوهی دانشگاه الزهراء*، سال ششم، شماره ١٣
 ٣. ثمره، یدالله، (١٣٧١)، *آواشناسی زبان فارسی: آواها و ساخت آوایی هجا*، چاپ سوم، تهران، مرکز نشر دانشگاهی
 ٤. حق‌شناس، علی محمد، (١٣٧١)، *آواشناسی (فونئیک)*، چاپ سوم، تهران: انتشارات آگاه
 ٥. مالمبرگ، برتیل، (١٣٨٨)، *آواشناسی*، مترجم: زینا زرافشان، تهران، مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران
 ٦. مشکوة الدینی، مهدی، (١٣٧٧)، *ساخت آوایی زبان*، چاپ چهارم، مشهد، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد
- ##### منابع عربی
١. ابراهیم، عبدالعظیم، (١٩٧٥)، *الإملاء و الترقيم فی الكتابة العربیة*، القاهرة، مکتبه غریب
 ٢. الانطاکي، محمد، (بی‌تا)، *دراسات فی فقه اللغة العربیة*، بیروت، دار الشرق العربی
 ٣. البکوش، الطیب، (١٩٩٢)، *التصريف العربی من خلال علم الأصوان الحديث*، ط٢، الهيئة العامة لمکتبه الإسکندریة
 ٤. ابوخلیل، زهدی، (١٩٩٨م)، *الإملاء المیسر*، عمان، دار أسامة للنشر
 ٥. انیس، ابراهیم، (بی‌تا)، *الاصوات الغویة*، القاهرة، مطبعة نهضة مصر
 ٦. اولمان، استفان، (١٩٧٥)، *دور الكلمة فی اللغة*، ترجمه: کمال محمد یسیر، مکتبه شباب، القاهرة
 ٧. بای، ماریو، (١٩٨٣)، *أسس علم اللغة*، ترجمه: احمد مختار عمر، عالم الکتب، القاهرة، ص ٩٦
 ٨. بدیع یعقوب، ایمیل، (١٩٨٢)، *فقه اللغة العربیة و خصائصها*، ط١، بیروت، دار العلم للملایین
 ٩. شاهین، عبدالصبور، (١٩٨٠)، *المنهج الصوتی للبنیة العربیة*، بیروت، مؤسسة الرسالة
 ١٠. شحده، فارع و آخرون، ٢٠٠٠، *مقدمة فی اللغویات المعاصرة*، ط١، الاردن، دار وائل للطباعة و النشر.
 ١١. عباس، حسن، (١٩٩٨)، *خصائص الحروف العربیة و خصائصها*، منشورات اتحاد الکتب العرب، دمشق
 ١٢. الغلابینی، مصطفی، (٢٠٠٤)، *جامع الدروس العربیة*، ط١، دار الکوخ للطباعة و النشر
 ١٣. الکراعتین، احمد نعیم، (١٩٩٣)، *علم الدلالة بین النظر و التطبيق*، ط١، بیروت، المؤسسة الجامعیة للدراسات و النشر و التوزیع
 ١٤. مختار عمر، احمد، (١٩٩٧) *دراسة الصوت اللغوی*، القاهرة، عالم الکتب

منابع لاتین

1. Ali Abdul Ameer. A. A., (2010), *Homonymy in English and Arabic: A Contrastive Study*, Babylon University.
2. Bashir Jam, Masood Rahimi Domakani, Zahra Asghari Kasegari, (2014), *An Intralingual Analysis of Iranian EFL Learners' difficulties Caused by the*

- Inconsistency between Spelling and Pronunciation*, International Journal of Educational Investigations, Vol. 1, No, 1: 134- 147
3. Daniel. J., (1996), *An outline of english phonetics*, Cambridge University Press,
 4. Falk. J., (1973), *Linguistics and Language*, Wiley, U.S.A.
 5. Farheen . J., (2013), *Arabic and English Phonetics: A Comparative Study*, The Criterion.
 6. Hamad. M., (2014), *Contrastive Linguistics English Phonology vs, Arabic Phonology, International Journal of Education and Practice*.
 7. Hartmann. R. and Stork. F. C., (1976), *Dictionary of Language and Linguistics*, London: Applied Science Publishers Limited,
 8. Lass. R., (1998), *Phonology: An Introduction to Basic Concepts*, Cambridge:Cambridge University Press,
 9. Pike. K.L.,(1969), *phonetics*, U.S.A.
 - 10.Robins. R.H., (1966),*General linguistics*, G,B.
 - 11.Watkins, F. C.; Dillingham, W. B; and Hiers. J., (2001), *Practical English Handbook*, 11th ed, Boston: Houghton Mifflin Company.
 - 12.Wright, John, (1973), *Speaking English*, London: Oxford University Press,
 - 13.Yule. G., (2006), *The Study of Language*, 3rd ed, Cambridge: Cambridge University Press.
 - 14.Zipf, G.K.,(1965) *Psycho-biology of language*, U.S.A.

أثر النظام الصوتي و بنية الكلمات في اللغة العربية و الانجليزية علي التمييز الصحيح بين
الحروف و كتابتها لدي المتكلمين باللغة الفارسية

ملخص البحث

يعتبر التمييز الصحيح بين الحروف و كتابتها في اللغتين العربية و الانجليزية بعد الأداء بها من المتكلم، احدي المشاكل التي يواجهها المتكلمون باللغة الفارسية في تعلم هاتين اللغتين. تتناول هذه المقالة دراسة موضوعات كالاصوات الساكنة و اصوات اللين، البنية الهجائية(المقاطع) ، الحروف الزائدة، المشترك اللفظي ، تشابه و اختلاف الحروف في النطق و الكتابة و تهدف الي الاجابة عن هذا السؤال الرئيس الذي يطرح نفسه في هذا السياق و هو: ما هي الحروف التي يواجه المتكلمون باللغة الفارسية صعوبة اقل في تمييزها و كتابتها في هاتين اللغتين. تشير نتائج هذه المقالة بعد دراسة الموضوعات المذكورة و الاختبار السمعي (اختبار ذو خيارات اربعة) و الاختبار السمعي - الكتابي(الإملاء) بين ١٥ من طلاب اللغة العربية و ١٥ من طلاب اللغة الانجليزية، أن الطلاب كانوا اكثر نجاحا في تشخيص الحروف العربية مقارنة مع الحروف الانجليزية اكثر من مرتين و النتيجة الاخري التي استخلصناها في هذه المقالة هي أنه يجب ان يكون التركيز الأكثر في اللغة الانجليزية علي الممارسة في الإملاء لكن في اللغة العربية يجب أن يكون التركيز الاكثر علي الادراك السمعي و تمييز الحروف.

الكلمات الدلالية: علم الاصوات ، بنية الكلمات، اللغة العربية، اللغة الانجليزية، المتكلمون باللغة الفارسية، الكتابة

**The Effect of Phonology and Morphology of Arabic and English on
Word Recognition and Writing of Persian Speakers**

Abstract

At the present time learning both Arabic and English is essential for Persian speakers but one of the problems that Persian learners of both Arabic and English face is recognition and writing of what they here when words are pronounced by speakers. This article examines issues such as consonants and vowels, syllable structure, redundant letters, homophones, and similarities or differences between pronunciation and spelling of the letters so that we can answer this question: which of the two languages do Persian learners find easier in regards to recognition and spelling of words. After doing a field comparison of 15 Arabic and 15 English learners, the results indicate that Persian speakers are twice more successful in recognition and writing of Arabic letters in comparison with English letters. In English, there should be more focus on spelling of the words, while in Arabic, recognition of the letters and listening skill should be enhanced.

Keywords: phonetics, word structure, Arabic language, English language, writing